

KELTAINEN KIRJASTO

A watercolor palette with various colored paints in its wells, surrounded by colorful splatters on a white background. The palette is the central focus, with colors ranging from bright primary colors to more muted tones. The splatters are scattered across the white background, creating a dynamic and artistic feel.

TORGNY LINDGREN

TAITEILIJÄ KLINGSOR

KELTAINEN KIRJASTO

TORGNY LINDGREN:

- Bat Seba (1984, suom. 1985)
Legendoja (1986, suom. 1988)
Totuuden ylistykseksi (1991, suom. 1994)
Kimalaisen mettä (1995, suom. 1996)
Oikea maisema (1999, suom. 2001)
Pylssy (2002, suom. 2003)
Dorén raamattu (2005, suom. 2006)
Akvaviitti (2007, suom. 2009)
Muistissa (2010, suom. 2012)
Taiteilija Klingsor (2014, suom. 2017)

TORGNY LINDGREN

Taiteilija Klingsor

Suomentanut
LIISA RYÖMÄ



KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI



Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Ruotsinkielinen alkuteos *Klingsor* ilmestyi 2014.

Klingsor © Torgny Lindgren,

first published by Norstedts, Sweden, in 2014.

Published by agreement with Norstedts Agency.

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2017

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-8647-0

1

Kiinteistönvälittäjä: Tämähän on ollut tyhjillään iät ja ajat.

Me: Mutta hän siis syntyi täällä?

Välittäjä: Niin, tämä oli varmaan makuukamari. Hanna Gralin kuulemma katkaisi napanuoran.

Me: Hanna Gralin?

Välittäjä: Ei hän tainnut mikään kätilö olla. Mutta hallitsi taidot. Ja tässä Klingsortalossahan oli toki syntynyt lukemattomia lapsia. Ihmiset ryhtyvät yhteen jos toiseenkin hommaan.

Me: Mahtoiko hän huomata jotain erityistä? Jotain epätavallista? Ei mitään onnenhattua eikä ylimääräisiä sormia? Tai epäilystä sukupuolesta? Eikä hohtavaa kalvoa silmien päällä?

Välittäjä: Meidän tietääksemme ei mitään merkillisyyksiä.

Me (nyt keittiössä korkeiden ikkunoiden edessä): Onko tuolla vuorella järven toisella puolella nimeä?

Välittäjä: Hundberget. Ja Hundbergetin takana on Handskberget. Ja Handskbergetin takana on toinen vuori ja niin edelleen. Ja niin edelleen.

Me: Ja tässä hän oli polvillaan keittiön sohvassa ja näki vuoret.

Välittäjä: Kyllä niin voi arvella.

Me: Handskbergetin ja niin edelleen? Hundbergetin ja niin edelleen? Siniset värisävyt?

Välittäjä: Juuri niin. Ja niin edelleen.

Me: Vaikka hän ei koskaan maalannut vuoria?

Välittäjä: Meidän tietääksemme ei koskaan. Oletteko te tosiaan kiinnostuneita talosta?

Me: Ei kai kukaan tätä taloa halua ostaa?

Välittäjä: Ei tähän mennessä. Mutta sinä kysyit. Se on myytävänä. Alle verotusarvon.

Me: Me kysyimme Klingsorien taloa. Meidän asiamme koskee Klingsoreita. Ennen kaikkea taidemaalari Klingsoria.

Välittäjä: Tämä on kyllä Klingsortalon. Ukkoklingsor rakensi sen.

Me: Ukkoklingsor?

Välittäjä: Hän tuli tänne. Ja muokkasi perunamaan. Ukkoklingsor tämän rakensi.

Me: Hänkö rakensi talon?

Välittäjä: Niin, hän rakensi talon.

Me (merkitsemme koko ajan muistiin mitä näemme ja kuulemme. Tähyilemme jotakin esinettä jolle istuutua, tuolia tai mitä hyvänsä, mutta huone on aivan tyhjä. Ja yritämme miettiä mihin tuvan kolme ovea voivat johtaa). Kysymme: Mikä huone oli hänen?

Välittäjä: Ei kellään ollut erityistä huonetta. Eikä hänessä ollut mitään erityistä. Silloin. Tuossa huoneessa olivat kuulemma ne jättikokoiset kangaspuut.

Me: Kangaspuut?

Välittäjä: Muoriklingsorin kangaspuut. Jotka ukko oli tehnyt.

Me: Olivatko posliinit tuossa kaapissa? Tiskipöydän yläpuolella?

Välittäjä: Luultavasti. Niinhän ne aina olivat. Oletteko te sukua?

Me: Emme suoranaisesti.

Välittäjä: Suku on kuulemma käsittämättömän laaja. Pohjois-Amerikka. Ja Tukholma. Ja Norrbottenin rannikko. Mutta vain klingsorilaiset olivat nimeltään Klingsoreita.

Me: Mehän ollaan hajallamme. Ainoa mikä meitä yhdistää on se että olemme hajallamme.

Välittäjä: Ei siinä ole mitään hävettävää. Mitä arvelette?

Me: Mistä?

Välittäjä: Talosta?

Me: Miten tuo taulu uunimuurin vieressä? Tuo sokeri-kulho? Onko se hänen taulunsa?

Välittäjä: Joku on ripustanut sen siihen. Silloin joskus. Kun hänestä oli ollut lehdessä. Kun hän oli kuuluisa.

Me: Onko se ainoa taulu?

Välittäjä: Tarkoitus oli että tästä tulisi museo. Klingsorimuseo.

Me: Onko se ainoa taulu? Eikö enempää ole?

Välittäjä: Toistaiseksi. Mutta eihän sillä ole väliä. Hänhän maalasi saman taulun kerran toisensa jälkeen.

Me: Niin, siltähän se näyttää. Sen voi hyvin kuvitella.

Välittäjä: Mitä hyötyä siitäkään oli. Mitä hän oikeastaan tahtoi?

Me: Hän tahtoi muuttaa maailmaa.

(Ölly kankaalle, ”Sinijuovainen kahvikuppi”, 32 x 29 cm, signeeraus 1941)

Välittäjä: Te saatte talon. Jos pidätte siitä huolta.

Me: Ei taloa. Meitä kiinnostaa vain taiteilija.

Välittäjä: Häntä ennen kukaan ei ollut taiteilija.

Kirjailija: Juuri me aiomme kirjoittaa kirjan hänen elämästään.

Välittäjä: Mutta ei kai hän enää ole kuuluisa?

(He kuljeskelevat pienissä huoneissa, kaikki ovet ovat auki, ikkunat rikki, linnut ovat paskoneet lattialle, tuohija pärekaton läpi paistaa aurinko. Tiskikaapista he löytävät hylätyn rotanpesän.)

Me: Koko talo haisee tervalta.

Välittäjä: Tervalta tai pikiöljyltä. Tai tärpätiltä. Tämä talo on vähän omalaatuinen.

Me: Kaikilla taloilla ja kaikilla ihmiselämällä on oma omituinen sisältönsä. Kaikki pitää tulkita.

Välittäjä: Katto antaa ensinnä periksi. Sitten ikkunat. Ja pohjoisseinät sortuvat. Kiinteistöt tuhoutuvat. Niin on asia.

Me: Meillä ei ole paljon aikaa. Ei meillä eikä taloilla.

Välittäjä: Pitemmän päälle kaikki on tarkoituksetonta.

Ja me tulimme ajatelleeksi sitä mitä Klingsor sanoi meille kauan sitten: Miksi ihminen muuttuu kuoleman jälkeen mullaksi, miksei hän kristallisoidu?

Kiinteistöalalla emme koskaan ole miettineet tuota kysymystä.

Ukkoklingsor on haudattu hylätylle hautuumaalle Kläva-vikenin yläpuolelle. Kivi on harmaata graniittia, nimi KLINGSOR on kaiverrettu kömpelösti kiveen, kirjaimet on aikoinaan täytetty pellavaöljykimröökillä.

Hän vei lukemattomia salaisuuksia mukanaan tuohon hautaan.

Hän oli siis Ukkoklingsor, hänen jälkeensä tuli Poikaklingsor, sen jälkeen itse Klingsor ja lopulta Klingsor, maa-

lari. Ukkoklingsor hänestä tietysti tuli vasta kuolemansa jälkeen.

Juuri hän rakensi talon. Håptjärnlidenin laelle. Hän olisi voinut selittää tämän merkillisen tuoksun joka vieläkin täyttää koko talon, kaikki neljä huonetta ja keittiön, kamarin ja salin ja molemmat ullakkohuoneet, koko Klingsortalon, joka siis on ollut jo kauan tyhjillään, tuoksun jossa tuntuu sävy autiutta ja ikimetsää ja avohakkuuta ja tyhjyyttä mutta jossa on myös hämärä lämmön ja läheisyyden leima, lyhyesti sanoen hyvin hienostunut tervan ja pikiöljyn tuoksu.

Kun taloa rakennettiin hän istui joka ilta ja yö kivijalalla ja vuoli päreitä tervaskannosta ja tervaspölleistä ja antoi niiden leijua maahan kaivettuun kuoppaan. Päreiden toisensa jälkeen, ne kiiltelivät eteerisiä öljyjä. Maalari, jälkeläinen, löysi paljon myöhemmin saman tuoksun venetsialaisesta balsamitärpätistä. Nesteestä joka myös aiheutti yhden hänen elämänsä pikku katastrofeista. Ehkä juuri balsamin tuoksut tekivät hänestä sen taidemaalarin joka hänestä tuli.

Miksi Ukkoklingsor täytti talonpohjan tervaspuun lastuilla ja päreillä? Ilta illan jälkeen, kanto kannon jälkeen, yö yön jälkeen suven valossa?

Hän halusi luoda jotain pysyvää. Ja hävittää jotain muuta.

Milloin? Mikä vuosiluku? Sitä emme tiedä. Varmaan se tapahtui jonakin 1800-luvun viimeisistä lämpimistä kesistä mutta kirkonkirjat ja maakirjat vaikenivat.

Ennen kaikkea hän halusi hävittää happaman klingsorhajun. Kaikki tiesivät että Klingsor haisi aina Klingsorilta. Tulevaisuudessa jälkeläiset haisisivat tervalta, eivät miltään muulta.

Toisaalta hän halusi varjella taloa keuhkotaudilta, terva oli ainoa varma suoja sairautta vastaan. Rintaan saattoi

hieroa tervavettä, voi pureskella tervastikkuja, voi syödä pikiöljyyn kastettuja toppasokerin murusia, voi juoda jotakin apteekin tervatinktuuraa korteöljyn kera. Kuolevien viimeiset henkäykset täyttivät aina heidän huoneensa parantavalla tervan tuoksulla josta ei voinut erehtyä.

Ukkoklingsor ei tiennyt että klingsorilaiset kerta kaikkiaan olivat kova vastus keuhkotaudille. Mutta näin asia oli.

Mitä muuta hän vei mukanaan puolukkaa kasvavaan hautaansa hylätyllä kirkkomaalla Klävavikenin rinteessä?

Taidon koota kirstuja ja kaappeja ja kangaspuita ja laattikkosänkyjä joutumatta sinkkaamaan tai karvaamaan tai pyältämään kulkia.

Kyvyn viheltää luokseen jäniksiä ja kettuja ja jopa hirviä niin että ne ryömivät mahallaan kuin olisivat kepitystä pelkääviä koiria.

Tempun nylkeä lehmät ja vasikat ja lampaat ilman työkaluja, pelkin sormin. Niin, kerran hän kuulemma nylki jopa hevosen Rislidenissä sillä lailla.

Taidon karaista kirveen ja taltan ja lapion raudan niin että siitä tuli kovaa ja terävää kuin ostoteräs.

Muistin jonka voimalla hän kykeni lukemaan ulkoa koko Saarnaajan ja puolet Ilmestyskirjasta.

Lisäksi hän vei mennessään ikuisuuteen viinan salaisuuden.

Sellaista viinaa kuin Ukkoklingsor teki ei kukaan ole osannut tehdä hänen jälkeensä.

Kukaan ei tiedä miten hän menetteli. Eikä kukaan myöskään tiedä keneltä hän oli taidon oppinut.

Peltipannun hän oli luonut itse, keksinyt sen. Muut ovat keksineet sen myöhemmin, jopa saavuttaneet sen avulla käsittämättömiä rikkauksia, mutta Ukkoklingsor oli ensimmäinen.

Hän otti peltiputken, viidentoista tuuman pituisen ja viidentoista tuuman levyisen, ja hän taittoi putken molemmat päät niin että ne tulivat vinosti vastakkain. Sitten hän valssasi ja juotti pellin umpeen niin että pannusta joka nyt oli kaikista nivelliitoksistaan kolmikulmainen tuli täysin tiivis. Ja yhteen terävään kulmaan hän leikkasi peltisaksilla aukon ja sorvasi messingistä ohuen putken ja juotti sen kiinni aukoon, putken sai suljetuksi katajatapilla.

Juuri tässä peltipannussa hän valmisti viinaa.

Ensin hän täytti sen Gårdmyrinlähteen vedellä, sitten hän lisäsi kaikki muut ainesosat. Hän punnitsi kaiken tarkkaan puntarilla ja mittasi astiassa. Tämän hän teki loka-kuussa ja hautasi pannun lantatunkioon. Siellä se sai olla talven yli.

Itse peltipannu on muuten jäljellä, se on näytteillä Glomersträskin kotiseutumuseossa.

Kun helluntai lähestyi Ukkoklingsor kaivoi esiin pannun jonka juoma oli nyt tavattomasti jalostunut palavan sonnan lämmössä. Sitten hän sulkeutui pesutupaan kahdeksi yöksi ja yhdeksi päiväksi. Kukaan ei tiedä mitä hän siellä teki. Piipusta nousi savua ja ikkunat peittyivät huuruun ja oven alta tihkui tuntikausia höyryä, muuta ei osata varmasti sanoa.

Kun hän lopulta kantoi kolmikulmaisen pannunsa ulos, viina oli valmista, eikä vain valmista vaan täydellistä.

Hän ei ollut käyttänyt separaattoria eikä kirnua, ei minikäänlaista tislauslaitetta eikä hän ollut siivilöinyt eikä suodattanut juomaa hapanlimpun läpi.

Kerran hän antoi kahden naapurin maistaa, ja he olivat yhtä mieltä – kirkkaampaa ja herkullisempaa viinaa he eivät olleet ikinä juoneet.

Ei hän ollut suorittanut mitään erityisiä taitotemppeja, mutkikkaita toimenpiteitä eikä huijausta, kyseessä oli niin yksinkertainen ja luonnollinen asia kuin muodonmuutos.

Helluntaiaaton aamupuuron jälkeen hän lähti metsään mukanaan viina ja astiakaapin yksi vihreänhoiton juomalasi, ja hän pysyi poissa ensimmäisen ja toisen helluntaipäivän.

Metsässä hän ryyppäsi itsensä tunnistamattomaksi. Hän oli niin humalassa että menetti välillä näkönsä ja teki tarpeet housuihinsa ja itki onnesta. Välillä hän asettui nukkumaan jonkin satavuotiaan männyn juurelle, ja tultuaan tajuihinsa hän ryyppäsi urheasti ja sinnikkäästi kunnes pannu oli tyhjä, hän tanssi sammalella kivenlohkareiden välissä ja lauloi ja mölisi täyttä kurkkua kaikki lapsuudessa oppimansa juhlat laulut ja virret. Tämä tapahtui Stormybergetin juurella sen töyryn edessä missä hiekka näkyy ja ketunluola on, juuri hänen oman kruununtilansa ja Granbergin tilan välisellä rajalla.

Mutta kun kaikki oli juotu ja arkipäivä lähestyi, lampaat piti päästää metsään ja perunat kantaa ulos kellarista lavoille itämään ja lähde oli putsattava sammakonkudusta, hän palasi kotiin Muoriklingsorin ja lasten luo. Hän kulki keveästi ja huojuen, hypähteli välillä, hän tiesi että vuoden päästä hän saisi taas tulla humalaan.

Mutta viimeisellä kerralla, vuotta ei tiedetä, hän unohti sen juomalasin vinoon sahatulle kannolle metsään.

Viimeisellä kerralla?

Pyhää lähimpinä päivinä hän tuli pohtineeksi perinpohjin itseään ja humalaa. Siksi siitä tuli viimeinen kerta ja sillä lailla lasi unohtui nököttämään kuusenkannolle.

Hän näki itsensä sielun silmin, juuri siten kuin oravat ja närhi ja avaruus olivat hänet nähneet: hoippuvana, horjuvana, nukkuvana oksennusroippeet suupielistä valuen. Hän kuuli oman mölinänsä ja epävireisen äänensä.

Ja hän oli sentään Klingsor. Klingsor joka valitettavasti ei ollut tajunnut kunnioittaa omaa arvoaan.

Hän näki miten syvälle oli vajonnut, miten oli pettänyt järjen ja kohtuuden, miten vastenmielisesti hän oli alentanut itsensä, miten oli luopunut ja kadottanut ylevyytensä.

Niinpä hän pyhän taas tullessa meni Kusforsin Erik Larsonin luo, maallikkosaarnaajan, sininauhalaisen ja veljeskunnan jäsenen, ja hän antoi raittiuslupauksen. Enää koskaan hän ei valmistaisi, ostaisi, möisi, käyttäisi tai toimittaisi muille alkoholipitoisia juomia nautintoaineeksi. Hän vastustaisi kaikin kunniallisin tavoin väkijuomien käyttöä ja edistäisi voimiensa mukaan raittiusasiaa. Hän kavahtaisi kaikkia näennäisesti viattomia muunnelmia. Eikä hän milloinkaan paljastaisi ainuttakaan absolutistisen liikkeen syvimmistä salaisuuksista.

Hän ei enää koskaan tanssisi paljain rinnoin sammalella siirtolohkareiden välissä.

Tarkkaan ottaen se ei tainnut olla sammalta vaan poronjäkälää, pikarijäkälää ja katinliekoa, seassa vahvasti rahkasammalta. No, humalaiselle alusta oli suurenmoinen.

Mutta juomalasi jäi nököttämään metsään.

2

Minkä takia me olemme kiinnostuneita tästä kaikesta? Viinasta, Ukkoklingsorista, kangaspuista, sammalesta joka ehkä oikeasti oli jäkälää, kulmikas pohjaisesta ylöspäin pyöristyvistä juomalasista?

Siksi että tässä, näissä ilmiöissä, piili tulevan taiteilijan perusta. Ilman tätä kaikkea hän ei olisi koskaan löytänyt tietä taiteen raittiin humaltumisen luo.

Jos taiteilija itse olisi saanut kirjoittaa elämänsä tarinan, hän olisi jättänyt tämän kaiken pois. Ja me olisimme hylänneet hänen tekstinsä asiaankuulumattomana. Taiteilija itse, hänhän oli keskittymisen mestari, olisi sanonut että melkein kaikki on yhdentekevää.

Emmekä me olisi ikinä tohtineet väittää että kirjoitamme siten kuin hän maalasi.

Miten Klingsorin suku sai nimensä?

Ei siitä Richard Wagnerin oopperasta jossa nimi esiintyy, ei myöskään siitä Hermann Hessen pienoisromaanista jossa samanniminen maalari kokee viimeisen hehkuvien värien ja humalluttavan viinin kesänsä. Ei, kun nämä teokset luotiin, Klingsorit olivat jo iät ajat asuneet Västerbottenin sisä-

maassa, raivanneet tervaskantoja, uudisviljelleet, kaataneet tukkeja, kutoneet, valaneet malmikelloja, nikkaroineet pöytiä, tuoleja ja arkkuja. Ja vaikka mitä muuta.

Heimo? Suku? Esi-isät? Jälkeläiset? Meistä nämä käsitteet voivat vaikuttaa käsittämättömiltä. Takanamme on vain lukemattomien nimettömien pimeys. Me kaikki voimme olla kenen tahansa jälkeläisiä. Esi-isät? Jos niitä on ollut, ne ovat iäksi kadonneet. Jälkeemme ei tule perillisiä, ei sukulaisia. Emme ole perineet mitään ominaisuuksia emmekä kykyjä, emmekä jätä niitä jälkeemme. Kuolleet ovat haudanneet kuolleensa. Ja me olemme hyvin, hyvin yksinäisiä. Emme tarvitse alkuperää. On syvästi tyydyttävää nauttia siitä vapaudesta ettei ole kenenkään jälkeläinen, ettei tarvitse elää kenenkään jälkeen.

Viimeisessä keskustelussamme taiteilija Klingsorin kanssa hän sanoi:

Jos ripustaa pyykkinarulle lakanan ja tuijottaa sitä pitkään ja tarkasti, kaikki kuolleet tulevat esiin ja näkyviin lakana-kankaalle ja niiden kanssa voi puhua.

Ihmiset luulottelivat että nimenantaja oli Ukkoklingsor. Väitettiin että nimi oikeastaan oli Terä-haava (Kling-sår) – se jolla on sahanterän tekemä haava.

Itse asiassa oli niin, että hän oli ollut töissä Holmsundin sahalla jonka nimi oli Sandvikin saha, mutta hän ei koskaan ollut lähelläkään sahanterää. Hän oli pölkynasettaja ja hän aloitti saharakennuksessa. Hän lapioi kaarnaa ja tukinkelteitä. Sahureita, noita ylempiä henkilöitä, hän katseli vain etäältä.

Ei hän saanut edes viilata eikä harittaa sahanterän hampaita.

Mutta mistä hän oli saanut sen valtaisan arven, haavan jäljen joka ulottui peukalonjuuresta halki kämmenen jykevän kyynärvarren puoliväliin?

Hän näytteli arpea mieluusti. Ja hän kiristeli ja leikitteli lihaksilla niin että arpikin näytti liikkuvan, se kiemursi hänen ihollaan kuin käärme, matoi ylös ja alas, siinä näkyivät kaikki maan ja taivaan värit. Reunoiltaan se oli koboltin-sininen, mukana häivähdys vihreää umbraa, sisempänä se hohti okraa ja kadmiuminkeltaista, keskellä oli krappilakan ja kadmiuminpunaisen loistoa. Tohdimme väittää että Västerbottenin sisämaassa ei ole koskaan ollut ihaillumpaa arpea. Kun hän käänteli puristettua nyrkkiään suuntaan tai toiseen, hän sai värit tanssimaan ja sekoittumaan keskenään. Arven avulla hänestä tuli ylevämpi ja suurempi.

Kauneudessaan ja todistusvoimassaan elämän rikkaudesta ja kauneudesta arpi oli suorastaan taideteos ja sellaisena tietysti itseaiheutettu.

Hän oli kerran nuorena veistänyt turvekirveeseen uuden varren, ja kirveenterä oli neljäntoista tuuman levyinen. Mutta hän oli unohtanut paukauttaa kiilat kiinni vasaralla. Kun hän iski kokeeksi ensimmäisen kerran, tämä tapahtui Storvikstjärnin suo-ojan reunalla, kirves irtosi uudesta varresta ja iskeytyi suoraan hänen ojennettuun käsivarteensa. Ja terä viilsi kyynärvarren peukalonjuuresta kyynärtaipeseen asti. Kun hän oli edellisiltana irrottanut terän, hän oli hionut ja teroittanut sen tarkkaan, juuri siksi haavasta tuli niin syvä ja uljas.

Ja tämän vuoksi ihmiset saivat päähänsä että Klingsor oikeastaan oli Terä-haava.

Mutta ennen Ukkoklingsoria oli jo ollut Klingsor, Esi-klingsor, eli taiteilija Klingsorin ensimmäinen esi-isä.

Alun alkaen hän oli nimeltään Lars Nilsson ja renki Tjärstadin pitäjässä Itä-Götanmaalla. Kesällä 1812 hänet värvättiin sotilaaksi katselmuksessa Skänningessä. Ei tiedetä tapahtuiko se vapaaehtoisesti vai pakosta, mutta yksi poisjäänyt sotamies oli korvattava.

Hänet laivattiin koko Itä-Götanmaan nostoväen kanssa Rügeniin. Tehtävänä oli tuhota Napoleon. Hänen kiväärinsä oli ruosteessa, säkki oli alun perin pellava- ja juuttikankainen naurissäkki, saappaat oli leikattu irti Sävärissa kaatuneen sotamiehen jaloista.

Puoli vuotta myöhemmin hänet ja hänen komppaniansa sijoitettiin eri kyliin Lyypekistä etelään. Muutaman kuukauden ajan hän ja muut sotilaat vartioivat Stecknitzin kanavaa.

Eräänä päivänä syyskuun alussa hän tuli kuljeskelleeksi Krummessen kirkkomaalla. Oli satanut, hän oli juuri nähnyt kotoisan kurkiparven, se lensi etelään. Hän luki nimiä hautakivistä.

Hän ei koskaan kertonut kenellekään mitä mietiskeli siellä kirkkomaalla. Hän vain kuljeskeli sinne tänne kulmakarvat koholla ja pää hiukan kumarassa, suussa hänellä oli pari ohutta viipaletta kuivattua makkaraa joita hän imeskeli poskihampaiden välissä.

Hämärän tultua hän palasi rykmenttiin. Paljon myöhemmin hän tulisi kertomaan mitä tuona iltana tapahtui, katkelmia siitä tarinasta eli monen sukupolven ajan jälkeläisten keskuudessa, elää vielä nykyisinkin, taiteilija Klingsorilla oli tallella mielessä erinäisiä niistä:

Harjoituskentällä Buchholtziin vievällä tiellä hän näki korkean upseerin, tämä oli ehkä rykmentinkomentaja af

Boij, ehkä peräti kenraali von Vegesack joka oli ratsastusretkellä auringonlaskussa. Hän meni satulassa jäykästi istuvan päällikön luo, suoritti oppimansa preussilaistervehdyksen ja lausui:

Herra kenraali, tahtoisin esittää pyynnön.

Jaaha, sanoi upseeri hevosen selästä. Mikä sinun nimesi on?

Ja hän otti asennon ja vastasi: Luoja paratkoon, mutta Tjärstadin kotipitäjässä Itä-Götanmaalla minua sanotaan Nilssoniksi. Isäni nimi oli Nils Nilsson. Hänen isänsä nimi oli Nils Nilsson. Eikä sellaista nimeä voi ottaa vakavasti.

Niinkö?

Ei voi tuntea kiitollisuutta ja iloa siitä että on Nilsson. Siinä nimessä ei ole loistoa eikä ylpeyttä.

Siitä minä en tiedä mitään, sanoi korkea upseeri joka taisi sentään olla von Vegesack. Minulla ei ole mitään kokemusta siitä että olisi pelkkä Nilsson.

Toivoisin itselleni nimeä, jota minä ja jälkeläiseni voimme kantaa arvokkaasti, sanoi tuleva Klingsor. Nimeä jonka jättää perinnöksi. Nimeä joka vastustaa ja voittaa nimettömyyden. Joka on yksilöä kohottava.

Ja mikä nimi se sitten olisi?

Löysin täältä yhdeltä hautuumaalta nimen. Ja koska omistaja oli haudattu ajattelin että voisin ottaa sen nimen haltuuni.

Ja mikä nimi se oli?

Klingsor, sanoi Klingsor joka oli nyt todella muuttumaisillaan Klingsoriksi.

Klingsor? kenraali sanoi miettävästi. Niin, Klingsor. Se on kaunis. Melkein suurenmoinen. Sen sinä voit antaa merkitä kirkonkirjaan.

Voisiko harkita myös pikkuista vonia, kysyi Klingsor. Von Klingsoria?

Mikä miehenretale! kenraali ärjähti. Miten hän julkeaa! Ja hän sivalsi hevosta ja poistui paikalta täyttä laukkaa.

Mutta tämä ei ollut viimeinen kerta jolloin tämä pikkuinen von luikahti suvun historiaan. Sandvikin sahan palkkirjoissa se näkyy. Ja 1800-luvun puolivälin kirkonkirjoissa, mutta on ylipyyhitty. Lukuisiin pöytiin ja tuoleihin on merkitty polttamalla leima vK, jopa nykyisin maatuneet ruumisarkut 1800-luvun lopulta oli alapuolelta merkitty sillä tavoin. Tukholman Snickarbackenin taidekoulun luettelosta löysimme taideopiskelija von Klingsorin.

Rügenistä Klingsor ja muu joukkue kuljetettiin Karlskronaan, sieltä marssittiin länttä kohti Norjan rajalle. Sieltä Töcksforsin ulkopuolelta Klingsor siirrettiin Västerbottenin rykmenttiin. Kun sota vihdoin loppui Klingsor sai viimeisen kerran viedä kiväärin olalle ja tehdä asennon Uumajan kirkonmäellä.

Ja tällä tavoin Klingsorit päätyivät Västerbotteniin.

Uumajassa hän tapasi piika Elin Larsdotterin, heidät vihittiin Backenin kirkossa helluntaita edeltävänä sunnuntaina 1816. Saman vuoden syksystä heidät on merkitty uudistilallisina Norrsjön pitäjän kirkonkirjoihin. v Klingsor.

Pellava- ja juuttikankaisessa, nahanpaloilla paikatussa säkkikulussaan hän kantoi Uumajaan asti naurettavan mitättömän sotasaaliinsa: kolmijalkaisen rautapadan, neljän kannun vetoisen, sekä kaksi tiukasti kokoon käärityä, Nürnbergissä painettua jäljennöstä Albrecht Dürerin etsauksista.



TORGNÝ LINDGREN (s. 1938) on Ruotsin nykykirjallisuuden persoonallisimpia ja kiinnostavimpia edustajia. Opettajaksi valmistunut Lindgren aloitti kirjailijanuransa 1960-luvun puolivälissä. Sittemmin hänen kirjojaan on käännetty yli 30 kielelle, ja niistä tunnetuimpia ovat *Dorén raamattu* ja *Akvaviitti*. Palkittu ja rakastettu Lindgren on ollut Ruotsin akatemian jäsen vuodesta 1991.

Taiteilija Klingsor piti elämässään vain yhden näyttelyn ja senkin purkutuomion saaneella kansakoululla, mutta hänen antautumisensa luomistyön ehdoille oli täydellistä. Veijarimaisen kertojan käsissä keskin-kertaisestakin elämästä syntyy suurta taidetta.

”Merkittävää nautintoa alusta loppuun.” SVENSKA DAGBLADET

”Lindgrenin seurassa on helppo viihtyä, mutta tekstissä on myös koko ajan syveneviä symbolisia tasoja.” DALARNAS TIDNINGAR

Valokuva ja päällyksen suunnittelu: Markko Taina

